

KAKO SE JE RODILA NOVA DRŽAVA

Na prehodu iz 80. v 90. leta 20. stoletja so bile ustanovljene prve opozicijske stranke:

- **Kmečka zveza**
- **Socialdemokratska stranka Slovenije**
- **Liberalna stranka**
- **Slovenski krščanski demokrati**
- **Zeleni Slovenije**
- **Demokratska stranka upokoencev**

Vse glavne opozicijske stranke so se konec leta 1989 povezale v Demokratično opozicijo Slovenije (DEMOS**). predsednik je postal **Jože Pučnik**.**

Preimenovali in prenovili so se tudi nekdanje družbenopolitične organizacije:

- **Zveza komunistov je postala **Stranka demokratične prenove**;**
- **Socialistična zveza delovnega ljudstva **Socialistična stranka**;**
- **Zveza socialistične mladine Slovenije **Liberalno demokratska stranka**.**

MAJNIŠKA DEKLARACIJA 1989

Nesporazumi, provokacije in tudi odkrite sovražnosti, ki jih danes doživljajo Slovenci v Jugoslaviji, nas prepričujejo o prelomnosti sedanjega zgodovinskega trenutka in nas obvezujejo, da v jasni obliki izrečemo svojo voljo, iz katere sledijo dejanja v prihodnosti.

Podpisniki te listine izjavljamo in sporočamo:

1.

da hočemo živeti v suvereni državi slovenskega naroda;

2.

kot suverena država bomo samostojno odločali o povezavah z južnoslovanskimi in drugimi narodi v okviru prenovljene Evrope;

3.

glede na zgodovinska prizadevanja slovenskega naroda za politično samostojnost je slovenska država utemeljena le na:

- spoštovanju človekovih pravic in svoboščin,
- demokraciji, ki vključuje politični pluralizem,
- družbeni ureditvi, ki bo zagotavljala duhovno in gmotno blaginjo v skladu z naravnimi danostmi in v skladu s človeškimi zmožnostmi državljanov Slovenje.

Društvo slovenskih pisateljev, Slovenska demokratična zveza, Slovenska kmečka zveza, Slovensko krščansko socialno gibanje, Socialdemokratska zveza Slovenije, Univerzitetna konferenca ZSMS, Društvo slovenskih skladateljev, 8. maja 1989.

- Demos je svoja politična stališča 8. maja leta 1989 predstavil v Majniški deklaraciji

14. kongres Zveze komunistov Jugoslavije - prinese dokončen razkol med komunisti v državi

Med 20. in 22. januarjem leta 1990 je v Beogradu potekal **14. izredni kongres Zveze komunistov Jugoslavije**, na katerem so bili prisotni predstavniki vseh nekdanjih jugoslovanskih republik in pokrajin ter vrh JLA. Medtem ko so bili vsi srbski predlogi sprejeti, je Miloševićeva večina zavrnila vse slovenske predloge reform. Po dveh dneh poganjanj in ostrih verbalnih spopadov je slovenska delegacija pod vodstvom Milana Kučana kongres protestno zapustila. Sledila ji je hrvaška delegacija in kljub temu, da so nekateri še vedno verjeli v uspeh skupne jugoslovanske države, je kmalu postalo jasno, da je razpad SFRJ neizbežen. Slovenski politiki so se začeli aktivno pripravljati na izvedbo referendumov o odcepitvi. Postopoma so jim sledile tudi ostale jugoslovanske republike in tako so leta 1990 vse nekdanje republike izvedle volitve.

Milan Kučan je zagovarjal svobodo, demokracijo in neodvisnost naroda

Preimenovale in prenovile so se tudi nekdanje družbenopolitične organizacije:

- **Zveza komunistov je postala Stranka demokratične preнове;**
- **Socialistična zveza delovnega ljudstva Socialistična stranka;**
- **Zveza socialistične mladine Slovenije Liberalno demokratska stranka.**

PRVE POVOJNE DEMOKRATIČNE VOLITVE - 8. 4. 1990

Prve večstrankarske volitve so bile rezultat "slovenske pomladi" v osemdestih in zahtev različnih civilnodružbenih pobud po odpravi enostrankarskega monopola, uvedbi demokracije, varstva človekovih pravic, tržnega gospodarstva in osamosvojitve slovenije

Državljeni so volili predsednika predsedstva in poslance v skupščini.

Volitve 1990 – rezultati			
Volitve v družbenopolitični zbor skupščine			
stranka	predsednik	odstotkov	poslancev
Stranka demokratične prenove	Ciril Ribičič	17,3	14
Zveza socialistične mladine Slovenije	Jožef Školč	14,5	12
Slovenski krščanski demokrati	Lojze Peterle	13,0	11
Slovenska kmečka zveza – Ljudska stranka	Ivan Oman	12,6	11
Slovenska demokratična zveza	Dimitrij Rupel	9,5	8
Zeleni Slovenije	Dušan Plut	8,8	8
Socialdemokratska stranka Slovenije	Jože Pučnik	7,4	6
Socialistična stranka Slovenije	Viktor Žakelj	5,4	5
Slovenska obrtniška stranka	Franc Golija	3,5	3

Volitve predsednika republike

Nastopili so štirje kandidati: Milan Kučan, Jože Pučnik, Ivan Kramberger in Marko Demšar. V drugem krogu sta se pomerila Kučan in Pučnik. Z 59 odstotki glasov je zmagal Kučan.

DELO

S pomočjo tabele ugotovi, kakšen rezultat je dosegla opozicija (DEMOS)?

PLEBISCIT

Po številnih neuspešnih poskusih slovenskih politikov, da bi dosegli sporazum o preureditvi Jugoslavije v konfederacijo, se je slovenska oblast odločila za izvedbo plebiscita o samostojnosti Slovenije. Za dan plebiscita so določili **23. december 1990**. Ne glede na nenehne srbske poskuse oviranja slovenske suverenosti je bil slovenski plebiscit uspešno izveden. Plebiscita se je udeležilo 95% Slovencev, slovenska samostojnost pa je bila izglasovana z 88,5 odstotno večino.

25. junija leta 1991 je slovenski parlament sprejel

- **Temeljno ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije** ter z njo razglasil neodvisnost Republike Slovenije.

Proslava ob razglasitvi neodvisnosti Slovenije 25. junija leta 1991

»Spoštovani državljani Republike Slovenije, danes so dovoljene sanje, jutri je nov dan«, Milan Kučan 25. 6. 1991

TEMELJNA USTAVNA LISTINA O SAMOSTOJNOSTI IN NEODVISNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE

I

Republika Slovenija je samostojna in neodvisna država.

Za Republiko Slovenijo preneha veljati ustava SFRJ.

Republika Slovenija prevzema vse pravice in dolžnosti, ki so bile z ustavo Republike Slovenije in ustavo SFRJ prenesene na organe SFRJ. Prevzem izvrševanja teh pravic in dolžnosti se uredi z ustavnim zakonom.

II

Državne meje Republike Slovenije so mednarodno priznane državne meje dosedanje SFRJ z Republiko Avstrijo, z Republiko Italijo in Republiko Madžarsko v delu, v katerem te države mejijo na Republiko Slovenijo, ter meja med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško v okviru dosedanje SFRJ.

III

Republika Slovenija zagotavlja varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin vsem osebam na ozemlju Republike Slovenije, ne glede na njihovo narodno pripadnost, brez sleherne diskriminacije, skladno z ustavo Republike Slovenije in z veljavnimi mednarodnimi pogodbami.

Italijanski in madžarski narodni skupnosti v Republiki Sloveniji in njunim pripadnikom so zagotovljene vse pravice iz ustave Republike Slovenije in veljavnih mednarodnih pogodb.

IV

Ta ustavni akt začne veljati z razglasitvijo na skupni seji vseh zborov Skupščine Republike Slovenije.

Št. 001-02/91-12/2

Ljubljana, dne 25. junija 1991.

Skupščina Republike Slovenije

Predsednik

dr. France Bučar I. r.